

НАРОДНЫ НОВИНКЫ

КУЛЬТУРНО-СПОЛОЧЕНЬСКИЙ ТЫЖДЕННИК РУСИНІВ СР

р. XVII
ч. 41-44
1. новембра 2007
ціна 6,- Ск

Памяти вызнамной особыности Русинів...

... яким є **Др. Николай Бескид** і якого **60 років од смерти** (умер **9. децембра 1947 у Кошіцях**) собі припоминаме, був присвячений **міджінародный научный семінар під назвов Історична і літературна творчость Николая Бескида**, котрый був **13. октобра 2007 у Пряшові**.

Семінар зорганізовало **Русинське культурно-освітнє общество А. Духновича в Пряшові** в сполупраці зо **Словеньсков асоціаціов русиньских організацій** і з фінанчнов помочов **Міністерства культуры СР**. Главным організатором і душов семінара був сыновець Н. Бескида – **Мгр. Гавриіл Бескид**, котрый на нім привітав вшыткых притомных, міжі нима і заграничного гостя – **Др. Тібора Міклоша Поповіча, к. н. із Будапешту**, председа Русиньского культурно-освітнього общества **Будителі**. У приправі і в ході семінара помагала Г. Бескидови заступкыня общества А. Духновича **ПгДр. Кветослава Копорова**, котра вела даний семінар.

Такой на зачатку треба повісти, же тот семінар, хоць був скромніший што до участи выступаючих (шкода, же ся оправдали про об'єктивны причіны двое з планованых реферуючих – Валерій Падяк, к. н., і Михайло Алмашій з Ужгорода), але мав свою уровень, котру створили добре приготовлены рефераты **ПгДр. Станіслава Конечного, к. н.** (публікуємо го в тім числі новинок), **проф. ПгДр. Петра Шворца, к. н.** (буде опублікований у числі 5 / 2007 часопису Русин, як і далшы реферат) і **ПгДр. Кветославы Копоровой**. Интересныма были з реферуючих выступы **Мгр. Гавриіла Бескида** і **ПгДр. Марії Мальцовской**, але і прословы дискусерів: **Николая Ксеняка** ці **ПгДр. Йосифа Шелепця**. Выступили іщі: **Др. Тібор Міклош Поповіч, к. н., Николай Шкурла, Доц. Павло Шутяк а Инж. Димитрій Крішко**. Скоро вшыткы з выступаючих створили образ Николая Бескида як чоловіка, вызнамной особыности, історика, літературознавателя, священника, на котрого не треба забивати, але наопак, намагати ся брати приклад од нєго як народолоба, котрый все ся снажив робити на благо свого русиньского народа. Ния уж буде інтерпретація єго особыности з боку ученых розлічна, але єдно зістане правдов – він уже навсе зістане в галерії вызнамных синів русиньского народа, а єго юбілей дня народжіння ці смерти будуть собі припоминати, віримо, і далшы генерації наших потомків. Кібы сьме днесь мали таких Бескидів, якыма была ціла їх плеяда – **Александр, Антоній, Констатин, Михал** ці споминаний **Николай**, то русиньский рух і русиністика на Словеньску бы ся днесь розвивали може маркантніше, як ся розвивають, і были бы ліпшы передусловія до нашої будучности як народу.

Не забывайме на нашы вызнамны особыности, на будителів Русинів, але снажме ся іти в їх слідах, жебы ходем кус сьме ся їм vyrivnali і дашто хосенного зробили про сучасный русиньский рух, культуру, пресу, розвиток русиньского языка, освіти, жебы сьме мали што і кому передати до будучности.

А. З., фоткы на 2. стор. автора

● Святочный день 21. октобра 2007 у Снакові, приправеный к юбілею 150 років од народжіння о. Еміла Кубека, ся зачав святов літургіов, яку одслужив вікарь про Русинів о. П. П. Галько, ЧСВВ. По Службі Божій Снаківчане ся зышли при містній школі, де была одгалена памятна табла посланцем НР СР М. Крайковічом і працівником МК СР Й. Мікулом за притомности духовенства, старосты села Я. Біялка і председа Окресной організації РОС у Бардіові І. Бандуріча. Потім у містнім домі культуры было красне пасмо слова, співу і музики одражающе живот і творчость о. Е. Кубека, котре было приготовлене під веджінем Андрія і Марії Сливковых і їх сына Андрія.

Жыв про Бога і людей (Святочный спомин на о. Е. Кубека в Снакові)

В минулім числі Народных новинок сьме інформовали читачів, же **21. октобра 2007 року в селі Снаків, Бардіовского окресу, ся одбуде велика слава, же ся буде споминати на вызнамного русиньского писателя Еміла Кубека, який жив і творив в селі од 1885 до 1904 року, скады пак одышов до Америки**. Так ся і стало. З ініціативы села Снаків, Грекокатолицького фарьского уряду, Основной школы в Снакові і Окресной організації Русиньской оброды в Бардіові в тот день ся святочно і творчо споминало на отця духовного Еміла Кубека, який охавив великий слід в селі як добрый господарь, писатель, чоловік люблящего сердця. **Спомины были присвячены 150. річниці од дня єго народжіння**.

Святочный спомин ся зачав о 10-ій годині в містній грекокатолицькій церкві. Святу літургію і панахиду за Е. Кубеком одслужили: вікарь про Русинів, **о. Павел Петро Галько, ЧСВВ, о. Франтішек Данцак, о. Павел Ханат, о. Осиф Дуда, о. Ян Павлик і о. Гейза Югас**. Высоко оцінив діятелство Е. Кубека на церковнім і світським полю о. Галько, вікарь про Русинів, у своїй проповіді. Він підкреслив, же Е. Кубек жив про Бога і людей. Не мав то легке в тім часі, бо пришов до краю, говорячи єго словами, де „*быв початок віры, а конець хліба*“. А предці, молив ся і робив, і двигав з помочов конкретных діл свое русиньске „я“, за што є в почливости міжі людьми аж до днешніх днів.

По святій літургії, по прочітаню стишка Е. Кубека *Ці ся мі лем видить (Еріка Малагова)*, по короткім приговорі старосты села, **Инж. Яна Біялка**, який оцінив душпастьську роботу Е. Кубека, але і єго велику матеріалну поміч містным жителям Снакова, ся одбыло одкрыта памятной таблы писателю на будові матерьской школки, яку посвятив о. Галько. Одкрыли памятную таблу посланцем Народной рады СР **Миколай Крайковіч** і **Иозеф Мікула** з Міністерства культуры СР. По святочнім обіді ся участници спомину, гости і містны жителі зышли в салі культурного дому, де ся одбыв культурный програм.

Староста села святочно отворив програм і сердечно привітав притомных гостей: вікаря про Русинів, **о. Павла Галька**, председа Русиньской оброды на Словачії **Владимира Противняка**, председа Окресной організації Русиньской оброды в Бардіові **Др. Івана Бандуріча**, приматора міста Бардіова **Инж. Бориса Ганущака, ПеадДр., о. Франтішка Данцака**, який свого часу отворив тему Кубека а був од зачатку при організованю акції, делегацію з мадярьского села Гомродь (там дістав свою першу парохію Е. Кубек – 1881 – 1882 р.), яку творили староста села **Імре Югас, о. Гейза Югас** і директор основної школы **Іштван Мезей**. Недавно делегація із Словачії перебувала в Гомроді, о чім інформуємо в тім числі Народных новинок. На славности взяла участь і делегація з Пряшова – виконный секретарь Світової рады Русинів **Мгр. Александер Зозуляк**, председа Русиньского культурно-освітнього общества А. Духновича **Мгр. Гавриіл Бескид**, таємнічка того общества **ПгДр. Марія Мальцовска** і **Юдр. Петро Крайняк**. Секретарь Світової рады Русинів А. Зозуляк прочітав поздравный телеграм од председа Світової рады Русинів **професора Павла Роберта Магочія** з Торонта, з Канады, в яким прозвучали слова подякованя за почливість Емілові Кубекови в селі Снаків

і высловліня надії о заведжіню русиньского языка до основної школы в тім прекраснім русиньскім селі.

Пак ся зачав культурный програм, який модерувала **Еріка Малагова**. Треба високо оцінити роботу основної школы на челі з **Андрієм і Марією Сливковыми**. Тоты скромны учітелі-манжеле уж не раз Снаківчанів зачудовали майстровством приготівління культурного програму про село. Із своїм колективом **Снаківчан** за 30 років своєї учітельской работы репрезентовали село дома, але ай на розлічных фестівалах, в розгласі. Ай кідь школа в Снакові є словеньска, культурный програм ці вже школярів, або молодежи все був у русиньскім дусі ладжений. То є на хвалу учітелям, бо собі усвідомили, же найбогатшы традиції суть ту русиньскы, а на тых треба і будувати культуру. Так був ставляний і сценарь програму, присвячений Е. Кубекови. Быв то нелем обычайный переріз єго творбов, де ся обявили урывкы у єго поетичных і прозовых творів, але і драматизація творів, пісні, танці. Гріло найвеще, же сцена была заповнена школярами, середньшколаками ай высокшколаками, учітелями (наприклад, **Андрій Сливка, мол.**), які спеціално приходжали од септембра домів, жебы нацвічовали тот програм. Краса кроів, школованы голоса (видно, же **директорка школы Марія Сливкова, роджена Гостова**, яка была нашов сокласніцею на Середній педагогічній школі в Пряшові, наповно проявила свій талант. Уж тогды сьме єй кликали *всестороннов штудентков*. Ёй не був проблем быти найліпшов у фізиці, математиці, в тілесній выхові, але і в граню на гармонію, ці в співі. Як учітелька свої способности наповно выужыла – позн. М. М.), але і декламаторське і артистичне уменя на сцені – тото вшытко ся нам, позерачам нукало зо сцены. Главно, Кубек ожыв. Ёго критіка алкоголізму, неробства, інтриганства, але і теплий гумор, який боює за чоловіка, за любов, за добро міжі людьми. Теперь, в тім моменті. Подарило ся.

До програму приспіла і **Анна Сервицька**, родачка з Герлахова, яка вінцем своїх співанок розрушала салу, главно духовныма піснями дала почливість о. Емілові Кубекови. Кібы жив, наісто бы ся потішив, же єго бісід не заникла, же ся іщі утримують русиньскы традиції, чого доказом був якраз культурный програм молодой, перспективної генерації в Снакові. Наконечь ослав участници ці посмаковали на снаківських делікатесах, о які ся заслужили кухаркы із школы. А до дару каждый дістав найцінніший дар – репрезентачну книжку на крейдовім папіру і в твердім обалі під назвов „*Snakov v premenách času*“, яку село Снаков выдало к вызначному юбілею писателя Е. Кубека. Авторами статей суть **ПеадДр. Франтішек Данцак**, едітор книжки, („Еміл Кубек“) і **Мгр. Андрій Сливка** („3 історії села Снаків“).

Вызнамна акція села Снаків была добрі зорганізована. Вышла з честев, за што патрить подякованя вшыткым, хто приложив руку до того доброго діла. Організаторам, реалізаторам, але і спонзорам, добродітелям, котры походят із села і підпорили акцію. Они суть належако горды на то, же ту жив і творив такой великан русиньской прозы, яким був Еміл Кубек. **Марія МАЛЬЦОВСКА, фоткы: А. З.**

• За председницький стіл семінара о історичній і літературній творчості **Николая Бескида** 13. октября 2007 у Пряшові засіли реферуючі: (зверху зліва) К. Копорова, Г. Бескид, М. Мальцовска, П. Шворц і С. Конечні. У культурній програмі на зачатку семінара выступили бывшы членки ПУНА А. Басалова і М. Грабовска а їх выступ ся любив нелем заграничному гостеві Т. М. Половцови, але і виштыкым притомным у повній салі рештавациі Гранд.

Николай Бескид і ёго значіня в русиньскім народнім русі (Реферат ПгДр. Станіслава Конечного, к. н., на міжнароднім научнім семінарі *Історична і літературна творчість Николая Бескида*, Пряшів, 13. октября 2007.)

60 років од смерті Др. Николая Бескида є про нас часом знову сі припомняти ёго заслужну роботу і діло, котрым ся навсе записав до аналіз історії карпатських Русинів. Свій скромний, може і дакус стереотипний живот цілий засвятив роботі на їх благо. Як історик, публіциста, історик літератури і науковець, але і як священник і культурно-освітній діятель активно робив на посиленню народного усвідомління Русинів під Карпатами, котре розумів як головне передусловіє успіху в їх народно-еманципацинм процесі.

Николай Александровіч Бескид ся народив 29. юна 1883 в невеликім селі **Болдогке-варяля**, недалеко міста Абай Санто в днешнім Мадярьску, в родині грекокатолицького священника Александра Бескида. Середнєшкільські штудії успішно абсолював в роках 1892 – 1900 на Угорській кралівській гімназії в Пряшові. Подля родинної традиції Бескидів, вирішив штудувати теологію, а то на університеті в Будапешті. В апрілі 1907 го праяшівський грекокатолицький єпископ Валій висвятив за князя, но Николай Бескид уж в тім часі мав намного шыршы інтереси.

В тім істім році зачав робити в єпископській канцелярії в Пряшові як архіварь. З конципента ся поступно став таємник, пізніше директор єпископської канцелярії. В тім істім часі усиловно дале штудовав філософію, історію і літературу, а в р. 1910 здобув докторат філософії на університеті в Клужі. В р. 1912 ся став членом і радцем конзісторії Грекокатолицької єпархії в Пряшові. На штудії і свою публікачну роботу вужывав архів і багату єпископську бібліотеку. Якраз в тім часі здобув найвече матеріалів про свої історичні роботи і діла з области літературної історії.

По виникну Чеськословенська ся в р. 1918 зачав політично ангажовати в рамках Руської народної ради, од януара 1919 Карпатурської народної ради в Пряшові і Руської народної партії, котра виникла в апрілі 1919 з русофільським замірянём. Выдавав новинки „Голос русского народа” і помагав своему стрыкови Др. Антонієви Бескидові. Приправлявав му матеріали, статистики і мапкы ку ёго роботі політичного представителя угорських Русинів і члена делегації ЧСР на міровій конференції у Паріжі.

У 1923 році Н. Бескид нечekanо одышов з єпископського уряду і приям місце справці фары в малім селі Леґнава, в окресі Стара Любовня. Там був до р. 1928, коли пожадав о передчасне пенсіонування і так уволюнив місце молодшому братови Євґенієви, у котрого зістав бывати. Може, же такий крок зробив зо скламая, котре чув з рішіння русинського вопросу в ЧСР і одложія автономії Підкарпатської Руси. Може не був согласний з активітами єпископа Д. Нярадя, може ся хотів засвятити лем научному выкуму, або то могло быти і з ёго особных причін. В часі перебываня в Леґнаві написав Н. Бескид свої главны творы. Писанём ся заподівав аж до р. 1939. В р. 1945 ся на жадость брата Александра Бескида, бывшого віцегубернатора Підкарпатської Руси, перестяговав до Кошыць, де по двох роках – у р. 1947 умер. Зістало по нім много історичных і літературно-історичных работ, котры мали одзвук нелем у нас, але і за границями і одограли визначну роль при активізації русиньської інтелігенції і при творіню ідейної концепції русофільськы орьєнтованых політичных партій в карпатськым регіоні.

Перша научна работа Н. Бескида „*Tapolcai apátság története*“ (Історія опатства в Таполцу), котра вышла в р. 1903 в Ужгороді, была

присвячена історії опатства св. Петра і Павла. В ній ся Бескид усиловав доказати славянську, передарпадовську історію опатства. Далша публікація „*Kováts János (1764 – 1834)*“ вышла в Будапешті в р. 1909. Автор главно на основі доступной корешпонденції описав живот Яна Ковача з Яґру, вихователя архієпископа і будущего цисаря Фердинанда V. Якраз Ян Ковач ся сприятели з першым праяшівським архієпископом Григорієм Тарковичом. Дарованём многих властных і куплїнем далшых книг фактично положив основу єпископской книжніці у Пряшові.

Роботу „*A karácson*“ (Крачун, Святий вечур) выдав Бескид за властных фінанції в Будапешті у р. 1914. В публікації аналізував вопрос історії назвы того свята в мадярині. Мадярьску назву *roждественных свят* („*Karácson*“) лінгвістично аналізував, і за помочі той аналізу доказав, же тот назва была одводжена од славянських слов *крок* і *сонце* – в тім розуміню означовали зимний сонцезворот.

Н. Бескид як рядный член Угорської історичної сполочности од р. 1903 міг публікувати много свої роботи у тогдышній одборній пресі. Ішло о часописы, якыма были „*Századok*“, „*Religio*“, „*Katolikus Szemle*“ і „*Művészet*“ („*Umenie*“). Якраз в посліднім з них опублікував в р. 1914 штудію „*Egy elfeledett képrőnk*“ (О єдинім забытім малярєві), котру присвятив визначному малярєві іконостаів і других сакралных творів в многих церквах выходного Словенська – Осифови Міклоші-Змієві зо Словінко.

Выштыкы публікації, штудії і матеріали, надрукованы в тім періоді, Н. Бескид писав по мадярьскы, але своїм обсягом і замірянём очівісно прозраджовали ёго русинське походжіня і ангажованость в народноусвідомлюючім процесі угорських Русинів. Тым способом хотів автор наісто упозорнити угорську сполочность на їх ествоваия і проблемы, збудити інтерес громады і так непрямо приспїти к зліпшїню їх поставлїня в країні. Пропаґованя русинського етніка, ёго історії і культури в мадярьскім языку значно рощырило ряды читателів і помножило вплив ёго научной продукції.

Курто по виникну Чеськословенської республікы публікував Н. Бескид першу за россягом велику роботу – „*Карпатская Русь*“ (Пряшів 1920), котра на історичнім матеріалі ясно презентовала тогдышні актуалны проблемы повязаны із зачленїнем Підкарпатської Руси до Чеськословенської республікы. Хоць много отворены вопросы выстигнув і справно поменовав, розумів їх у властнім, русофільськым пересвідчїню. Територію Русинів на Словенську розумів максималістично і барз реаґовав на дакотры недостатки або неясности при рішїню народностного вопросу по першій світовій войні. Чеськословенскы державны органы, не все правом, обвинєвав з надприродною української орьєнтації, котра в тім часі зачала все вєще резонувати і хосновати на то численну галицьку еміґрацію.

В Ужгороді у р. 1927 вышла ёго критична статья „*Томаш Гарик Масарик*“, а в р. 1928 на 150-тєх сторінках – „*Карпатурская древность*“. Н. Бескид в ній полемізував з мадярьськыма, чеськыма істориками і А. Петровым, обґаєвав автономность русинського поселїня в Карпатах і одмітовав їх теорію о приході Русинів на Словенську аж в рамках колонізації Угорська. Уведжений вопрос є фактично часто предметом дискусій і днес, не видить ся, же выштыкы одповіді на него будуть мати лем гіпотетичный характер.

В р. 1930 у Пряшові была выдрукована россягом менша (68 сторінок) публікація „*Кирилица и глаголица*“, в котрій Н. Бескид як історик реаґовав на дуже актуалный языковий вопрос. На базі конкретных документів намагав ся о нетрадицїню інтерпретацію культурної місії Константина і Метода в середній Европі. Окром іншого, тыж доказовав ествоваия „русского“ писма іщі перед місїон солунських братів, котров подля него порушили культурну єдність Славян. В кірло-мефодийскій традиції в наших условиях є много міфів, но їх нагороджованя новыма наїсто не мать рацію.

В Ужгороді в р. 1931 Н. Бескид публікував свою менше знаму роботу „*Из славянского прошлого*“. У р. 1932 в Гомстеді (США) вышла по латинськы 206-сторінкова публікація „*Карпатурская правда с семи картами*“. Ішло подля автора о росшырене і доповнене виданя ёго роботи „*Карпатурская древность*“ з р. 1928. Твір ся росшырив доповнїнем о опис початку історії Мадярів і виник угорської державы в контексті із заселїнем „русского“ (русиньского) етніка. В тім істім місті і році была видана і Бескидова работа „*Из минувшего одной крестьянской семьи*“, засвєчена походжіню і історії роду Ольшавських з Ольшавіці на Спишу, з котрого походив і визначный мукачевський єпископ Мануїл Ольшавський (1743–1767).

В Америці, в календарю на 1933 рік была публікована 130-сторінкова работа Н. Бескида „*Історія Пряшевської грекокатолицької єпархії*“. Рік перед смертєв, у р. 1946, зачав робити над посліднєв історичных книг под назвов „*Краткий исторический очерк Пряшевщины*“, котру не докінчив.

В міжвійшовім періоді ся Н. Бескид інтересовав і о літературну історію. Красну літературу поважовав за визначный елемент при формованю народного усвідомлїня. Початком ёго вступу до той нової области было виданя словника „*Словарь мадярьско-русский*“ (Пряшів 1919), далшы работы мали історично-літературный характер: „*Поззія Попрядова*“ (Пряшів 1928), „*Юлії І. Ставроській-Прядовъ*“ (Ужгород 1929), „*А. В. Духнович и его поэзия*“ (Ужгород 1932), „*Собрание сочинений Евгения Андреевича Фенцика*“ (Ужгород 1932 с Ф. Ф. Арістовом) і „*Духновичи*“ (Гомстед 1934).

Др. Н. Бескид был тыж автором 12 сценаріів куртометражных фїлмів з набожєньскых темтєков, ангажовав ся в культурно-орґанізаторській роботі. Од 1923 року был членом редакчного колективу літературно-історичного часопису „*Карпатский край*“, од р. 1927 был членом Центральной рады Общества А. Ухновича в Ужгороді.

Др. Н. Бескид был у Чеськословенську найвызначнішым русиньськым історіком найвызначнішым періоду, а то выбіром проблематики і урєвнєв єї оброблїня. З методологічного і євристичного погляду нелегку історичну проблематику все добрі порозумів о робив з нєй адекватны высновкы. Правда, не подарило ся му перекрочити тїнь властной народно-культурной ідентиты, котра до якоїсь міры позначила ёго приступ к історичным фактам і їх інтерпретації.

На другім боці, ёго работа одограля важну роль при настолєваню проблемів звязаных з жытовом і розвитком Русинів на Словенську і в цілїм карпатськым ареалі, але і дале мобілізувала русинську інтелігенцію до активної участі в народно-еманципацинм процесі, але і в цілосполочєньскых процесах.

„Мої роки...“

(Інж. Димитрій Крішко ослиавив своїх 80)

Димитрій Крішко ся народив 23. октября 1927 р. у **Вышнім Орлику**, окрес Свідник, у польногоподарьскій родині як наймолодшый з 11 дітей. Было їх 10 хлопців і єдна дівка. В селі здобыв основну освіту. В шк. р. 1938/39 ходив до Штатной руськой реалной гімназії в Празі. Ніґда не забуде на тот момент, кідь в допроводі свого старшого брата Осифа го привітав МУДр. Іван Шлепєцький, котрый был наставником русиньських студентів з выходной Словакії і Підкарпатської Руси. Уж як 12-річний силно переживав вєдно з карпатськыма студентами роспад Чехословакії і окупацію Прагы німецькым вермахтом 15. марта 1939 року, што го, на істо, позначило на цілий живот. Може і зато, же брат Осиф, котрый го выпроводжовав до Прагы, по выголошїню Словенського штату был нучений еміґровати до Росії, через окуповану Підкарпатську Русь гортовськым Мадярьськом, абы ся так захранив перед арештом в Ілаві. Чом? В октєбрї 1938 р. у Свіднику вів велику маніфєстацію в мені Общества А. Духновича проти словенському сепаратизму і за єдноту Чехословакії.

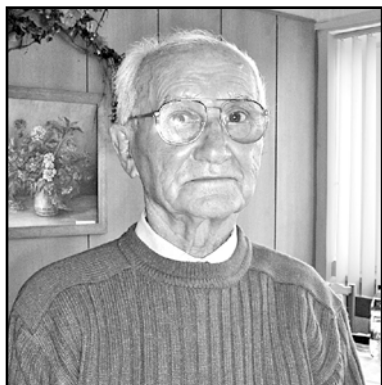
До 2. класы руськой гімназії в Празі Димитрій уж не наступив, бо то уж был Протекторат Чехії і Моравії, чого му было барз жаль, бо Прагу сі облюбив і много сі од нєй обцяв. Продовжовав на словенській Мішаньській школі у Свіднику аж до шк. року 1941/42.

„На тоту школу мам лем тоты найліпшы спомини, – говорить Д. Крішко, – а то вдяка тому, же ня учили такы визначныи учітелі, як **Андрій Міклуш** (математику і креслїня) і **Маґдалена Кухєнова** (словенський і німецький язык). Дали ми добры основы, з котрых єм профітував і в далшых роках на гімназіях в Празі і Мукачеві, а наконєць в Пряшові, де єм матуровав.“

А предці ся вернув до Прагы, котру так любив, а то по скінчїню Мішаньської школы у Свіднику. Подарило ся му чудом на німецькым конзулаті в Пряшові выбавити візум до Протекторату Чехії і Моравії А зясь в біді при нім стояв уж споминаний Іван Шлепєцький, тадь в інтернаті не было єдного вольного місця. Што робити, вертати ся назад? То не припадало до увагы. І так го уквартировав І. Шлепєцький у пивніці, де окрем угля была жєлізна постіль, скринька, стіл і столець. Таким способом він як штудент фунґовав при штучнім світлі. Зясь, в школі і інтернаті была барз тяжка атмосфера, позначена сильным одпором проти німецькой окупації, главно по атентаті на протектора Гайдриха кінцєм мая 1942 року, кідь настали великы репресалії. Ясно, же за тых жывотных условий кінцєм новембра пожадав Д. Крішко у словенськым конзулаті в Празі поміч, абы ся міг дістати назад домів на Словакію, а то так, жебы дирекція школы о тім не знала. На ёго миле зачудованя, на конзулаті погостили молодого студента хлїбиками і чаєм і купили про него листок на влєк аж до Бардіова.

„Так єм ся дістав, цілий щастный, на другий день аж до самого Верлиха, домів. В тім часі помагав єм родинам на газдістві, ходив на поле, а з часу на час єм робив ай на штатнім маєтку, што зістав по Жыдах. Із школы єм был єден рік. В шк. році 1943/44 єм по вступных экзаменах з руського языка у профєсора **Алексея Фариніча**, а тыж з латинського языка, был приятій до 4. класы Руськой гімназії в Пряшові. Шк. рік 1944/45 – про войновы події і СНП – ся зачав аж по ослободжіню Пряшова у 1945 році. І так я продовжовав в штудію в 5. класі Руськой штатной гімназії од 1. фебруара 1945 в Мукачеві. В половині новембра 1945, по перипєтіях, кідь Підкарпатська Русь ся стала частєв Советьской Украины, єм гірко-тяжко здобыв повелїня вернути ся назад до Чехословакії од Областного органу внутрішніх діл з підписом майора Мирного. Моя дорога вєла рієно з Мукачеве до Прагы, до 9. класы Советьской середнєй школы, як змінили назву руськой гімназії. До посліднєй 10. класы єм ходив лем до перєра, а пак єм ся пернув до Пряшова, де єм зматуровав“ – повідать Д. Крішко.

По матурі він скінчив Высшу школу еконімічних наук в Празі в 1952 році, де приобрів академічний титул „інжїнір“. По двох роках воєньской службы в Градці Кралоєві і Празі, де робив за іншпектора одборных учіліщ в резорті ставєбництва в Кошыцях. Там побыв до 1963 року. В тім році наступив на Педаґогічну факульту в Пряшові як старший асистент, де читав лекції з історії і філософії. В тім часі был ай председом Словенського союзу протифашистьскых боєвників (ССПБ). За участь в СНП і войновое діятельство был оцінений многыма металами, міджі котрыма є і найвысша нагорода центрального органу ССПБ, а то Заслуженый боєвник проти фашизму І. ступня. І кідь в 1991 році оды-

• Наш юбіант, дописователь Інж. Димитрій Крішко, родак із Вышнєго Орлика.

шов до пензії, продовжує робити по лінії ССПБ, о чім свідчить памятник жертвам лєтєцькой катастрофы в Радатїцях, котрого він был ьорґанізатором (автором памятника є ак. сохарь Душан Пончак), памятна табла на Єванґєліїній гімназії в Пряшові на честь профєсора Франтїшка Тырнку, який в передвойновім часі учив у тій гімназії і был нучений одыйти до Чехії, де в Празі ся став в часі гайдрихады в 1943 році жертвов ґєстапа.

Ту треба спомняти, же Д. Крішко є братом знамого Осифа Крішка, який в передвойновім часі был в рамках Общества А. Духновича в Ужгороді і як ёго таємник про Пряшівську Русь одкрывав Дні руськой культури, в тім чїплі і в роднім селі в 1932 році. Осиф был участником заграничного одбоя як велитель роты автоматчиків в І. Чеськословєнськым армїадім зборі Л. Свободы, який 6. октября 1944 зо своєв ротов міджі першыма вступив на родну землю під Дуклєв. В тот самый день был тяжко ранений при школі у Вышнім Комарнику. Першу поміч му дав тогды підпоручик Федор Іванчов. Іронію было то, же по переході до Росії Осиф был одсуджений на три рокы арешту в Новосібірську. По войні го постигла далша рана, кідь у в мая 1948 был одсуджений за тєв. протыштатне діятельство, за котре одсидів три рокы на Панкразу на самотці. По р. 1968 был реґабілітований і повышений до годности полковника. На такого чоловіка є горда ціла русинська обшїна. Главно Димитрій, тадь ёго брат мав 4 войновы хрєсти і далшых 16 высокых нагород.

Інж. Димитрій Крішко і у своїм краснім віці зістає активным чоловіком. Нихто бы му не повів, же **23. октября ослиав 80 років**. Є все в русі. Сполупрацує з русиньськыма редакціями, є дописоватєлєм, бере участь на русиньскых культурно-освітних акціях як дома, так і за границями. Є председом контрольно-ревїзної комісії Словенської асоціації русиньскых орґанізацій, членом Русиньского культурно-освітнього общества А. Духновича в Пряшові і інших русиньскых орґанізацій.

К ёго жывотному юбієну му пожелайме много здоровья, щастя і многая лїт...

Ку выштыкым ґратуляціям нашому дописоватєлєви ся придає і колектив редакції Народных новинок і Русина.

Мґр. Гаєрїїл БЕСКИД, Пряшів, фотка: А. З.

Фарізейство в телевізії

В телевізній дебаті „*Sféry dověrné*“ дня 26. сєптембра 2007, котра была на тему **Кіріло-мефодьска традиція в Уставі СР** ня немоло несподївав єден із участників дебаты – кошицький єкзарха **Монс. Мілан Хаутур**. Ани раз не спомянув, же найвірнішыма носителями і шырителями той традиції на выходнім Словенську суть Русины і припадници выходного обряду (грекокатолици і православны). Же якраз они уж вєце як тїсяч років вжывають у своїй літурґії церковнославянський язык і обряд, котрый сі утримали од часів Кіріла і Мефодія на Великій Мораві, на розділ од западной церкви, котра завела латинський обряд і западну „віхінґовську“ церковну традицію. На векшыну вопросов од позерателів отец Хаутур не одповів і, на жаль, не вужыв можность, котра ся му нукала (єм пересвідчєный, же зато там был і позваний), перед цілым Словенськом презентувати цінный візантський одказ в церкви, котрой є представитєлєм. Ани ся тому не чудую, бо **владыка Хаутур належить міджі тых єрархів, котры не підпорують своїх русиньскых вірників, словакізують літурґічны обряды і не барз ся хотять презентувати як Русины, хоць мають русинське походжіня**. Єден з позерателів той рєлації то правдиво назвав – в бїсіді ішло о фарізейство. Ліпше повіджєно, о націоналізм, а може і о незнаня історії выходной церкви. На розділ од Булгарів, Русинів, Сербів і Українців ся Словаки пышуть чїмєсь, што їм не належить. Велика шкода, же їх в тім підпорив і грекокатолицький єкзарха.

Юдр. Петро КРАЙНЯК, Пряшів

поздравління русинів на 2007 рік

поезія • витварне уменя

число 3

Йозеф Мокош – єден із першорядных представителів словенської поезії...

...тзв. шістдесятників, што вступили до літературы у шістдесятих роках минулого стороча. Нова образотворность, заснована на асоціативных метафорах, вольный вірш (або скорше напіввольный?), нерівномірно поспапчований до різнорядковых строф незвыклыми римами – то є штіловость ёго першой поемы *Прасканя кырве* (1962), яка позначіла супутників ёго генерації. Од Мокоша словенська літературна критіка і читательська громада очековали новы стихотворны чуда, але він выдав єдну стишкову книжку *Осінні літанії* (1969) і як поета замовкнув.

Зато не меншы чуда предъявив у творчости про діти; конкретно у жанрі бабкового театру, котрому присвятив свій художественный талант, як драматург, автор і наконець в ролі високошкольського педагога на Високій школі сценічных художеств у Братіславі. Ёго бабогры суть згорнуты у книжці *Гры яко гры або Спограйте ся із нами* (1982).

На сцені Театру А. Духновіча ішла ёго гра *Ласка неласкава* у нашім перекладі. Й. Мокош є приклонником русиньского літературного рушаня.

Ш. Сухый

Йозеф МОКОШ

Прасканя кырвэ

(Урывкы)

1
Видів єм тя падати голу,
як ябко
долів головів,
росколысала єсь місяць,
кідь вѣстато сплывав із водів,
вода тя несла,
напинала свої щавы,
і скірчены ноги вѣстерала єсь
такым спѣсѣбом,
якым сѣме ся причащали.

Стрім тогды вѣроснув під жовты ноги
сплячого птаха.

Над водів є волосата верьба,
красна, як жена, што чекать,
рыбарь ся прислухує паданю теплых пер
з гнѣзд,
стріберный рыбарьскый прут
а на ёго кінцю уломок із звѣзд,
тихота є синя
і травá ся травѣ дотыкать,
ніч лежѣть у полю, як забыта мотыка.

ЗЕМЛЯ СЯ ПІД НОГАМИ КРУТИТЬ,

вышла єсь з воды,
болять ня очі,
як кідь свѣтѣть сонечніця
а небо без хмар,
кров горѣть,
праскать іскра,
лязь і на хвілю зістань, яков єсь,
кров горѣть,
ламле ся
і праскать.

Довго смотрю отворѣныма
руками,
на тверды твої груди, моя ласко,
на твою мянгу слызу, мокры уста,
смотрю на тебе од юна до авѣуста
а потім ті слыза тварѣв перелетѣть,
як маленька стріберна пташина,
бо то
ангелы плачуть, як пискать машина.

Люде ся сѣвають догоры,
далькы суть терьпкы, як дым.

Ани не памятам, як же-м ся став
дорослым.

Од землі до неба
сігать синім пастелом доджік,
чую выпѣсовати
залюблений доджівнік,
ангелы з блисканя вытчуть

станіол на чуколаду,
фарбисты амбрылы крыють ласку молодѣ,
далеко єм
і сам,
а машина повна,
так собі споминам:
Око ся ті понашало на ступляю куніці,
в якій капка соленой воды стояла.

Виджу квіткы, як ходять по загородці,
кажда ку собі просить моталѣ.

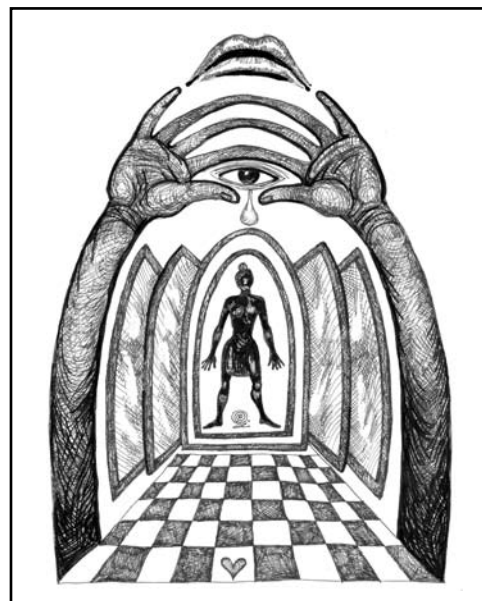
Як нам добрі жыти в своїм свѣті.

Вірю чоловікови всемогущому,
сотворителѣви доброты і зла,
вірю во духа ёго святого
рукы ёго хочу посвятити.

2
Цѣлять кѣмины на планеты далекы і
многы,
хлоп, што собі свѣтѣть
білов паліцѣв під ноги,
продавать днешні свѣжы новинкы,
чітам потихы, якбы порошок споминаня тряс.
Воздух свѣжыма чіжмами ростолочів
фіаловый страх,
боїмѣ ся того, што бы ся стати малѣ.

В млаці оріховым листѣм набивало,

шістькінчастыма звѣздами ніч є пробивана,
шепча кырвава мужска гѣлова Іоана,
в штримфлі сілоновій ходѣть по ўліці
женьска нога,
згѣрблены мѣтери на колѣнах глѣдають
своѣго бога,
можно к нѣму треба рівно, можно долѣва,
є вапно,
є грѣб,
є ай пѣпава,
была лавѣчка,

быв муж,
была хыжа
і зясь одзнава.
Была лавѣчка,
быв муж
і была хыжа,
щастя – то гарджава підкѣва
а штранок по мертвѣм,
як малá слыза, як стріберна пташина,
бо ангелы плачуть тогды, як пискать
машина.

Быв раз дрѣт
і двір
і клѣщі на зубы.
Жены собі несли груди,
як гѣлыта голубячі, рострясены,
а в дѣлонях, приложены на себе,
чорне пожегнаня і ганьба за жѣнствѣ.

Быв раз дрѣт
і двір
і послѣдній кусок неба.
Были раз пѣцы,
з котрых ѣшла теплѣта,
як при печіню хлѣба
а зеленѣ пекарѣ выбѣрали собі із жен
молодых,
котры ішли голы
так, як малѣ хмаркы
у білых рядѣх
і груди їм дзвонили,
гі вѣвці спѣлѣшаны,
як кідь дзвонять за помершым.
Пекарь зеленѣ на сімнадцѣтирѣчну
наставив фотоапарат:
Вы акурѣт бѣдете моя перша!
Быв раз дрѣт
і двір
і гѣз
а дѣска взадѣ
у єдній женѣ
сыночок ізгѣс.

3
ЧОЛОВІК Є СТВОРЕНЫЙ ПРО ЛАСКУ
А ЛАСКА ПРО ЧОЛОВІКА

Під ѣблаком грає склянянѣ рѣка
сімфѣнію
о ящурѣчий скорѣ,
о ясній сокырі,
о грудѣх без радѣѣктивного молока,
о ступляях, з якых свѣтѣть бѣль,
о златкастѣм пѣлю пѣлѣ,
о красѣтѣ робѣтнѣго поту,
о залюблѣных штудѣнтах, што ся вертають
в субѣту.

Землѣ моя руда і зелѣна,
землѣ моя теплѣ, як серсть ѣліня,
планѣто жывѣ і вѣчна.
Будь про наворачѣня людѣй мѣла й
бѣсѣкѣнѣчна,

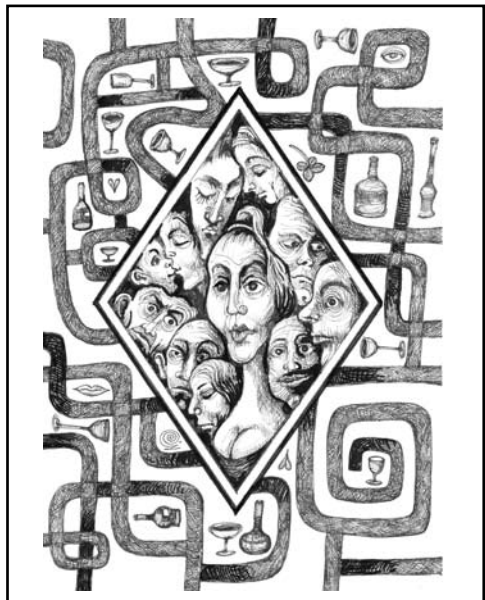
про тѣй кусок хвѣіны,
про зимного пѣструга,
про лѣтній доджік,
над яким выхѣдит дуга,
про тѣй воздух,
што ся переѣгнѣть
під вагов ѣргѣніны
і про мѣста свѣжы рѣнны,
про чѣрну тѣшку, теплу од кѣвы,
(як тѣто ѣічко сѣред теплѣй травы)
про цѣпкы чѣрвѣной бѣбрунѣкы
і на балѣконѣ вѣсячі пѣленѣкы;
землѣ моя руда і зелѣна,
землѣ моя теплѣ, як серсть ѣліня,

клякну перед свѣрѣбогузѣковѣй вѣвтѣрь
на єднѣ колѣно,
(як тѣт асфѣлтѣрь),
дѣ зайчѣнія снѣє зеленѣкавый сѣнѣ о
капустѣнім лѣстѣю.

Чѣловѣк раз
лѣсѣкне пѣльцѣма істо
і небо
будѣ яснѣ і чѣстѣ.

Сѣтѣ мѣй фарбѣстѣй, найѣкрасшѣй
спѣмѣдѣжѣ свѣтѣв,

а на нѣм тѣ, ѣпѣлена,
злѣпѣляш ся над лѣпатѣков
ѣд чѣрѣшнѣвых кѣтѣв.
Прѣходѣжѣмѣ ся сѣнѣма ѣчами,
як свѣжо напѣдѣны сѣлѣкы,
пѣред бѣранѣв шѣпытѣлѣв,
пѣтѣнадцѣтирѣчна до зѣголѣвка тѣсѣть
гѣлову із жалѣю,
бо сѣть лѣскы,
котры нас болять,
і лѣскы,
што, як дѣкы макы, горѣть;
сѣть лѣскы
котры ся вертають, як пѣтахы,
сѣть лѣскы нѣсѣмѣртѣлны, як жѣвѣт і землѣ
тѣхы.
По ўліці ідѣ малѣй додж,
на хѣдѣнѣкы стрѣкать,
під ѣблаком грає з сѣла рѣка,
чѣнѣл сѣнѣця бѣ по стрѣхах,
із стрѣма до зѣгородѣкы скачуть ѣріхы,

у волосѣю чѣрвѣна машлѣ крѣлыма
трѣпочѣ,
пѣршѣчѣкы ідѣть до шѣколѣ – зачѣнаѣй,
жѣвѣтѣ,
камѣрат Янѣко ку вѣйску в сѣнѣх теплѣаѣх
ідѣ із повным ваѣком,

Едѣта плачѣ,

стріберный пѣтах
лѣтѣть за
набѣтов машѣнов,
сѣнѣце на травѣ,
а вѣвці у небѣ
і дѣнь ясній, як фѣргѣнка,
трѣѣо дѣвѣѣт пѣущѣть тѣны
на устѣных гарѣмошѣах
грызѣучѣй дѣынѣ
а хѣлѣпці в пѣубѣртѣ ся рѣгѣочѣть,
бо жѣнѣа сѣ нѣсѣ паркы,
я сам собі гварѣю,
жѣ комѣнарѣ щѣстя не носѣть,
алѣ Щѣстя носѣть ногѣвѣіці-комѣнарѣкы.

Всѣ, кідь пѣзно ся домѣв верѣтам,
прѣзно
прѣсѣкають дѣрѣвѣяны сѣходы:

Хѣтѣв бы єм бѣты спѣмѣчѣный, як погар
водѣы,
як вѣмішѣна гѣліна,
як тѣт фѣртѣк нѣкѣвашѣного вѣна,
про тѣбѣ, землѣ моя, руда і зелѣна,
про тѣбѣ, землѣ теплѣ, як серсть ѣліня,
кров горѣть,
ламлѣ ся
і прасѣкать,
то про тѣбѣ з лѣскы.

Із словѣнѣского ѣзыка пѣрѣлѣжѣв
Шѣтѣфан СУХЫЙ,
ілустрѣції Анѣны Гѣѣвѣой

Штефан СУХЫЙ

Незабудка з Лемковини

(Вірш написаний на почесь III. Міжнародного конгресу русинського языка в Кракові і прочитаний автором на Міжнароднім научнім семінарі Языкова култура і языкова норма в русиньскім языку 27. септембра 2007 в аупі Пряшівской університи.)

То я єм т'та незабудка
Із лемківской загородки,
Часом мила, часом смутна,
Бо мі гварять, же 'м зниодкы.

Тісяч років дні і ночі
Вартую ваших мыслей ключі,
Бы єсьте не забыли гварти
Слова, што вас вчіла мати.

Тадь я у сонця служыла
І вшиткым силам із высот
А в корінчіку яку силу
Мам, то знає лем сам Бог.

Няй в вас світить слов
яскыня,
Де сповила вас Лемкыня!

Вітрам ходжу за кумотру
І в голові мам тільки снів...
Та як їх у щастю призопру,
Бы й ворожылник не повів.

Із кычары на кычару
Скачуть історичны хмары,
Не позерають на красу
Збойничкове чести й часу.

Ах, Господи, судьбу тяжку
Воздав єсі крегкій квітці,
Бы віру й память нехоцьяку
Воскрешала в челоуці.

На унывай лем у біді
І ходь уважні по траві,
Незабудці не стань на рот,
Бо ся внімать цілый народ.

Марія ЧЕРВЕНЯКОВА

Стрітили ся Русины...

**Зышли ся Русины
із цілою Европы,
ба з цілого світу,
принесли мудроты.**

**З близкой Будапешті,
зо Шкотьска, Сербії,
з України, Польщі,
з Хорват, Словакії.**

**Не мож не згадати
людей із Канады,
котры нам, Русинам,
хотять помагати,
наш родненький язык
до відома дати.**

**Русиньскый народ –
тихий і спокійный,
міролюбный, щедрый
і дуже любимый.**

**Мусить сам зачати
свій язык, културу
до цілого світу
наяво давати.**

(Тот вірш vznikнув 27. 9.
2007, прямо на міжнароднім
научнім семінарі в Пряшові.)

Ян КОЧУТА

**Лаборець,
Лаборець**

А там на Лабірці,
Там пониже брода,
Сидить на лавочці
Дівча, як ягода.

Лаборець, Лаборець
Невелика річка.
Там ня полюбила
Миленька Ганічка.

Мочіла сі ручки
І червене лічко,
Што-м ся тя налюбив,
Моя препелічко.

Неєдно дівчатко
На лавці сиділо,
Неєден віночок
Про мене увило.

Лаборець, Лаборець
Каламутна вода,
Не вернуть ся рочки,
Лем моя ягода.

Як тя не любити
Моя голубічко,
Сама на Лабірці
Остала-сь, Ганічко.

З Богом оставайте
Рочки і слобода,
Нігда не забуду
Річку замолода.

Тота моя татарочка
Скоро мі дозрівать,
Так і наша вірна любов
Весело проквітать.

А на вечур у гаїчку
Дівчатка ся сходять,
Моя мила фраїрочка
Віночок мі подасть.

Ей віночок зелененький,
Сама го уплепа,
Жебы наша вірна любов
Нігда не умерла.

Заплакали щастны очі
І сусідній хотарь,
Стародавным фраїрочкам
Свою ручку подам.

Подам ті я праву ручку
І своє сердечко,
Буду я тя любовати,
Моя фраїречко.

**А у полю чорный
коник**

А у полю за валалом
Чорный коник стоїть,
Шугаєвы очка плачуть,
Бо го сердце болит.

Заболіло ёго сердце
Про худобне дівча.
Вшиткы люде повідали,
Же му є невірна.

А кідь будуть в шырім полю
Стромы росквітати,
Выйду сі я на Кычару
Татарочку сяти.

Ружа з поля

А у полю ружа росте,
Што я мам робити,
Же ня жадне дівча не хце,
Як ся мі женити.

Ці одыйти з свого дому
За гору, за воду,
Кідь я собі не знам найти
Фраїрочку свою.

За горами, за долами,
В незнамим хотарю
Поведе ня ружа з поля
По незнамим краю.

І у світі не інакше,
Ніч з тым не нароблю,
Найду сі я дома радшей
Тоту праву мою.

Оставайте вы дівчата,
Бо час руковати,
Не верну ся я додому,
Там мі зимовати...

Іщі собі поплачете,
Доки час надыйде,
Іщі неєден віночок
По воді одыйде.

А кідь в полі буде ружа
На ярь росквітати,
Буде моя фраїрочка
Тендерічку сяти.

Возьму милу за рученьку
К Богу ся помолю,
Же я собі нашов милу,
Што за жену возьму.

Шумна кошулечка

Шумна кошулечка
З лєну вышивана,
Моя фраїрочка
Красна, малєвана.

Красна як обращік,
Очка – незабудкы,
Але є фалошна,
Догваряють людкы.

Іщі люде повідали,
Же є барз лінива.
Выберь собі дівча
Лем зо свого села.

Бо дівка із міста
До роботы крива,
То не про парібка,
Што на пец сі легла.

Треба собі найти
Миле сотворіня
До коча і воза,
Што добра людина.

Але ты сі, хлопче,
Сам мусиш выбрати,
Як собі постелиш,
Та так будеш спати.

Осиф КУДЗЕЙ

Привітання

(Байка)

На фестівал серед літа
ку Вороблям Дрозд завітав
а они на стрісі новій
хтіли дати честь гостєви.

Їх староста, старый Адам,
повіе: „Ту є моя рада –
треба зробити приговор
бы пасовав языково.“

Хвалили того Воробля,
аж му за то дали гобля,
а потім мав на старости
приговор в языку Дроздів.
Він пробовав каждым тоном,
але не было то оно,
бо на Дроздову співанку
не мать Воробель гортанку.

А так став Адам-староста
фалшами вітати гостя,
Дрозд го ани не выслунав,
бо мусив захпати уха.

Повіе: „Не дурій, Адаме,
мы ваш язык овладаме,
чом іншым співаш нагрубо,
кідь ваш тонкий звучить любо?“

Я ваш язык радо чую,
з ваших пісень ся радую,
іншак бы сьте ня не мали
ту, на вашім фестівалі.“

Кідь твій язык не є „слизкий“,
є і чуджим любый, близкий –
волиш своїм говорити,
як маш чуджій комолити.

**Плач над Вороблями
(Байка)**

**Збачили сьте, люде добры,
зміны серед птахів? –
Вытратили ся Вороблі
із нягівських дахів.**

**Побояли ся Коцура,
што є в ербі новім,
бо тота тверда натура
решпект мать в Нягові.**

**Тихне під церьковнов турнів
спів у роднім слові,
чом вас, Вороблі-Русины,
так мало в Нягові?**

**Хтось рік: „То є оно! Гура!“
Когось язык свербіє,
став выхваляти Коцура,
што в нягівскім ербі.**

**„Тото галасаня плане“
– повіе з липы Дятель –
„хто за своїх не застане,
тот є запродаатель!“**

**Майте розум, Вороблята,
роздумайте собі,
де прадавна правда свята
в теперішній добі!**

**Верните ся, заспівайте
на грушці, на верьбі...
своє сі взяти не дайте
Коцурови в ербі!“**

Менежер

(Байка)

Булдог по добрім обіді
радів Пудликови в біді:
„Приголось ся до Байланда,
кідь ніч, буде холем сранда.
Ту маш пригласку і перо –
я ті буду менежером!“

Пудлик дістав за партнерку
Сучку – професіоналку Терку
а так з нєв затанцєвав, вера,
же підняв з місця Лауфера,
а Дюровік повіе: „Псятка,
было то красне. Десятка!“

Міцный аплавз од публіка
роплакав псика Пудлика,
але зо жалєм і злостєв –
мусить ся зо сном – год-догом
розділити із Булдогом.

Дахто намісто потіхы
і радости із успіху
зачне просто жалостити,
же ся з ним мусить ділити,
бо го видить через призму
гордості і єгоїзму.

Ілюстрації Анны Гаёвой

Святочный спомин на Еміла Кубека в Мадярщині

Першым святочным спомином **150. річниці од народжіння о. Еміла Кубека** був міжнародний літературний семінар в мадярськй селі **Гомродь**. Жытелі села в першоначалах были греко-католицької віры. Днесь село має 1 038 жытелів, греко-католиків є скоро половина. Остатня часть є римокатолицької і калвінської віры. Греко-католицька церковь ту є з р. 1832, а є єдинов церкв в Гомроді. Аж того року зачали ту ставляти римокатолицьку церковь. Якраз на тій греко-католицькій фарі, недалеко Мішколца, діяв **о. Е. Кубек в роках 1881 – 1882**. Было то ёго перше священницьке місто. В матриках ся уваджають як адміністратор фары.

Припомянути сі тот округлий юбілей было моє давнов тужбов. За тоту думку ся взяв **Мгр. Гавриіл Бескид**, председа Русиньского культурно-освітнього общества Александра Духновича в Пряшіві, яке є членом Словенської асоціації русиньских організацій у Словакі. З тов нашов ініціатив ся зачав занимати **Др. Тібор Міклош Поповіч, к. н.**, председа Русиньского научно-высунного інституту і Культурно-освітнього общества **Будимелі** в Будапешті., **Др. Тібор Уяцкі** з Мішколца, председа Русиньской самосправы в Мішколці, і Русиньский меншыновы обчаньскый сполок з підпредседом **Др. Тібором Уяцкым, Др. Імре Югас**, староста села Гомродь, і **о. Гейза Югас**, греко-католицький священник в Гомроді, **Др. Ференц Югас** з Мішколца і спонзор **Петер Губа** з Мішколца. (Спомянаны люде і общества были главными організаторами ослав). Ославы ся мали одбыти 6. октября 2007 року. З нашого боку на ославы мали быти: **ПаедДр. Франтішек Данцак**, котрый мав перечитати лекцію о жывоці і творчости Е. Кубека, дале **Мгр. Гавриіл Бескид**, який бы тлумачив даний текст і **ПгДр. Марія Мальцовска**, котра бы задекламовала творы Е. Кубека.

Кідь ся ближив дадум ослав, побоєвали сьме ся, ці в достаточній мірі буде представленый і образ работы села Снаків, а тым і особность Е. Кубека. Зато єм запропонував старосты села Снаків, абы делегація была доповнена тьма особами із Снакова: **Інж. Ян Біялко**, староста села, **Мгр. Марія Сливкова**, директорка ОШ в Снакові, **Мгр. Андрій Сливка**, учитель, **ПаедДр. Андрій Сливка**, учитель, і **Зузка Якубова**, студентка, тьж зо Снакова.

В такім маншафті сьме ся выбрали особным автом рано **6. ктобра 2007** на скоро 170-кілометрову дорогу до мадярського села Гомродь. Признам ся, же сьме там ішли з малов душчків, же як то допада. Першы дотыкы із селом были досправды такы. До Гомродю сьме пришли о пів десятой, а найперше сьме ся заставили коло церкви. Была замкнута. Приголоосили сьме ся на фарі (в будинку фарьского уряду свого часу жы і робив Е. Кубек; внутрішня часть є змодернізована), де нас з усмівом прияв містный священник **о. Гейза Югас**. На наш вопрос, ці знає о планованій славности, повів, же гей, лемже час св. літургії ся посувать на 12. годину.

По короткім спознанню і малім закусіну, яке нам приготовив о. духовный із своєй милов женов, учительков музыки, ся нашы побоєваня скоро розплынули. Главно, кідь сьме в селі збачили позванкы на славность, котра мала ай коротку інформацію о Е. Кубекови. На Сільскім уряді нас онедого із шыроким усмівом вітав староса села – **Др. Імре Югас**.

О 12. годині ся в містній церкві Успенія Пресвятой Богородиці зачала славность задушнов св. літургії, котру служив **Др. Деніс Петрашевіч**, окресный декан з Енчу, містный священник **о. Гейза Югас**, **о. Франтішек Данцак** і **о. Петер Поляк**, чередуючі ся в мадярськй і церковнословенськй мові. По св. літургії о. Ф. Данцак одслужив панихиду за о. Е. Кубека.

По св. літургії сьме перешли до красной, модерной будовы Сільского уряду. Міжнародный літературный семінар, присвячений Е. Кубекови, отворив староса села в Гомроді **Др. І. Югас** і староса села Снаків **Інж. Ян Біялко**.

В першій части семінара лекцію о жывоці і о работі Е. Кубека прочитав **ПаедДр. Франтішек Данцак**, котру до мадярського языка протлумачив **Мгр. Гавриіл Бескид**. Він прочитав стишок Е. Кубека *Ніт, мы не умрем!* Притомны лекцію з інтересом послушали і задавали авторови вопросы. Окремы творы Е. Кубека в русиньскй мові задекламовала писателька **ПгДр. Марія Мальцовска**. На кінець першой части семінара прозвучали русиньскы співанкы в інтерпретації Снаківчаны **Зузкы Якубовой**, яку спроваджав нас гармоніці **ПаедДр. Андрій Сливка**.

По короткій павзі і погощіно слідовала друга часть семінара, в якій був промітнутый відеофільм о селі Гомродь, який був накрученый к юбілею – 700 років од першой писмовой інформації о селі Гомродь. Слідовала лекція **Др. Тібора Міклоша Поповіча** з Будапешту, в котрій ся детално занимав проблематиком Русинів у Мадярську і їх сучасного жывоца. Конєць належав обидвом старостам сел Гомродь і Снаків, котры высловили радость із стрічі і проявили інтерес о будучу взаємну сполупрацу. Славностну атмосферу закінчили русиньскы співанкы, многая літ організаторам і притомным і сполучна співанка *А чия то хыжа*.

По скінчіню нас позвав староста села на славностный обід, котрый проходив в приятельскім душі за співу русиньскых і мадярських співанок. На конєць староса села нас обдаровав глиняными джбанамы з містної výroбы.

Наконєць треба повісти, же ціла тота славность, яка ся передавала і в містній кабловій телевизії, враховано семінара, який приготував **Др. Тібор Міклош Поповіч, к. н.**, ся барз выдарила. Вшыткы сьме были приємно зачудованы сердечным приятєм мадярських приятелів. Свідчила о тім, же люде можуть быти міжді собов близкы і наперек языковій барьері. Тішить нас, же так ся стало, дякуючі такій русиньскій особности, яков був о. Еміл Кубек.

ПаедДр. Франтішек ДАНЦАК, Бардіов

• У мадярськй селі Гомродь ёго староса **І. Югас** (четвертый зліва) привітав гостів зо Словенська, котры пришли дати почлювость о. Е. Кубекови: (зліва) **А. Сливку, М. Сливкову, о. Ф. Данцака, Я. Біялка і Г. Бескида**. Вшыткы тоты ведно з домашніма взяли участь на Службі Божій у Церкві Успенія Пресвятой Богородиці, котру одправляли отці духовны: (зліва) **П. Поляк, Д. Петрашевіч, Ф. Данцак і Г. Югас**.

К 60. річниці оптації чеськословенських Русинів на Україну

Шістнадцять років за желізним муром

Дзержінський, Ягода, Берія, Абакумов, Меркулов і стовкы інших агентів ЧК („чрезвычайная комиссия“), ГПУ („Государственное политическое управление“ – Штабна політична справа), НКВД („Народный комиссариат внутренних дел“ – Народный комисariat про внутрішні діла), КГБ („Комитет государственной безопасности“ – Выбор про штатну безпечность), МВД („Министерство внутренних дел“ – Министерство внутру), револючны і военскы трибуналы, політичны адміністративны і репресивны органы типу СМЕРШ (Смерть шпіонам) были в Советськй союзі пострахом про тисячі і міліоны людей – од далеких Курільських островів і Сахаліна аж по западну граніцу при Ужгороді і Мукачеві, од северных островів Нова земля і земля Франтішка Йозефа, по горячі піскы Кара-Куму і южны горы Тянь-Шану і Паміру.

Під тиском страху, душевного стресу были нучены жыти люде в бывшій Советськй союзі. Недовірливый Сталін видів у кождім чоловікові англійського або німецького шпіона, неприятеля народа і зрадцю. В часі другой світової войны, а главно в ей зачатках, кідь ся Німці приближовали к Москві а Русам порядно припало, тогды Сосо Джугашвілі із страху зачав публічно ослівляти своїх сполужителів „братя і сестры“. По хрістіаньскы. Кідь было треба вмерати, жебы Европа і Азія вмерала за Сталіна, жебы ся утримав при моці і на верьху славы, тогды советськы люде уж не были шпіонами і зрадцями. Світлана Аллілуєва у своїй книжці *Письма приятелям* назвала Лаврентія Берію гыдров, а указала на того, же Берія ведно з ей отцём Йосифом Сталіном мають вирішальный поділ на терорі і репресаліях в Советськй союзі.

Ай мы, чеськословенскы оптанты, неперестанно сьме жыли під диктатом тогдышній репресивной машинерії. В сназі пережыти тогдышні тяжкы часы розышли сьме ся по цілём Советськй союзі, думаючи собі наивно, же інде, там, де сьме іщі не были, буде ліпше. Але то не было так. Не было о ніч ліпше ани на выході, ани на севері, ани на южнім Крымі, а зато скламаны оптанты ся переселяли к советсько-чеськословенськй граніці, до области Ужгорода і Мукачева, ближе к домовині. Але ани там то не было світле. Бо політично-сполученська ситуація в СССР была всяды єднака.

Стали сьме ся жертвами добы. Великой спекулятивной гры. В тій брыдкій грі выграли волиньскы Чехы, а прогнали словенскы Русины.

– Мамо, памятає ся, як сьме жыли на Україні? – не раз єм ся просив своєї мамы-небіжкы по

навернутю із Советського союза.

– Ёй, хлопчіку, ани мі тото вшытко не споминай, не хцу о тім, што сьме там пережыли, ани чути, ани подумати на тото.

– Но, а чом сьте там ішли? Ай нас малых дітей сьте там брали зо собов? – звідав єм ся ей.

– То так мало быти, то такый наш осуд, – одповіла мі моя мама...

Няй мі моя мама перебачить, же єм вирішив у своїх споминах ся вернути до минулости, до часу, котрый за бывшого режіму був табу, а іщі ай днесь є скоро незнамом капітолом в історії Русинів на Словенську.

„Няню, мамо, не ходьте до Руська, бо там є барз плано. Там велика біда“, – тото писав мій брат Василь, днесь митрополита Лавр, архієпископ североамериканський і ньюйорський, котрый одышов до Америки з ладомирськым православным братством містного монастрыя. Тоты рядкы писав іщі до оптації, т. є. до року 1947.

Але мої родічі, як і много інших наших Русинів, не вірили, же то може быти правда. Сліпо вірили тогдышній пропаганді о „райскім“ жывоці наших выходных братів.

Велике было пізнше їх скламаня, але назад ся уж вернути не могли. Путь была зарубана. Дакотры вытерезвіли почас дороги там, але помочи не было. Мої родічі часто споминали, же сын Василь ім з Америки писав правду, же їх варовав, жебы не ішли до Росії, бо там їх ніч добре не чекать. Але марно...

В жывоці чоловік барз тяжко доплачує на свою глупость. А так то было скоро із **13 000 чеськословенськыма жытелями, котры в р. 1947, перед 60 роками, пішли до Росії за обіцянным „райскым“ жывоцом**. Доплатили на свою наївность і незнання. Може наперед было треба іти попозерати до той Росії, абы люде знали вирішыти, ці іти на уроджайну землю або ні. Земля была і є богата і уроджайна, але што з того, кідь там не був порядок ани акуратный ґазда. І так ся наше путованя за ліпшым жывоцом змінило на драму і трагедію, на котру доплатили нелем наші родічі, але і мы, їх діти ай внуки.

Одходив єм до світа в 1947 році ведно з родічима як малый хлопець, а вернув єм ся на Словенську в 1963 році як дорослый чоловік. Також 16 років єм пережыв за желізним муром. З них 13 років на Україні а три на войні – в Росії, Літві, Лотіську, Естонії, Казахстані. На тото ся не дасть забути...

Николай ШКУРЛА, Ладомірова

Мосты контактования

Процес возроджіння Русинів проходить у конкретных ділах і зо своїма успіхами. Цілий світ уже учув, же Русины подтверджують свій національный статус у тых державах, де жыють. Много діл ся робить у сполученсько-політичнім, культурно-освітнім жывоці. Є добрі, же Русины з розлічных держав мають добрі положены мосты контактованя. Утворена Світова рада Русинів (СРР), председом якої є Павел Роберт Маґочій – чоловік, котрый дуже добрі координує роботу при рішіню проблемів Русинів. Кіть говорити о проблемах, то їх є много – і великы, і малы. Але добрі є то, же они ся рішають на розлічных уровнях – державных, міжнародных...

Актуалнов на днешній час є проблем русиньского языка. Од 13. до 16. сентября 2007 р. СКР ведно з Педагогичнов академією у Кракові організовала III. Міжнародный конгрес русиньского языка. На тот конгрес были позваны учены-теоретики і учителя-практики, які дискутували о проблемах хоснованя русиньского языка. У выступлениях і дискузіях конгресу ся бісідовало і о проблемах навчання материньского русиньского языка. Участники конгресу ділили ся скушеностями з той работы.

Почас конгресу были зорганізованы і супроводны акції:

1) Вистава сучасных русиньскоязычных выдань в Ягелоньскій бібліотеці, на який мож было увидіти майліпшы научны книги о Русинах і в русиньскй мові. Виставу збогатила

галерія фотографій із жывоца Русинів і русиньских культурно-освітних організацій і інституцій.

2) Песа в русиньскй Театрі А. Духновича „Жывоц на міру“, яку мы, учителя русиньских недільных школ з Підкарпатя – пугуючі з Кракова через Пряшів назад домів на Підкарпатя – сьме могли попозерати у Пряшіві вдяка добродетельству С. Чепы. У грі были освітлены актуалны проблемы сучасного жывоца у світі – книги ся мало читають, люде ся стають єґоїстичными, аморальными, бездуховными.

3) Презентація книги Марії Мальцовской „Зелена фата-моргана“, тьж у Пряшіві. Книга є барз интересна про молодых людей, родічів, учительів... Каждый читатель може з ній узяти штось про свій жывоц. Авторка указала на соціально-бытовы проблемы у днешнім світі.

Про делегацію учительів з Подкарпатской Руси была интересна стріча з Александром Зозуляком у Редакції Русин і Народны новинкы у Пряшіві. Пан Зозуляк указав нам вшыткы учебники русиньского языка і літературы, які вышли у тій редакції про школярів Пряшівской Руси. А на памятку кождому учительів подаровав касету русиньских співанок в інтерпретації пряшівських співачок.

Каждый участник конгресу мав можность повезти домів, міжді членів своїх робочих колективів, много интересных інформацій і планів до далшой работы.

Марія БОЙКО,

учителька русиньской недільной школы в с. Пльниці на Іршавщині

Треба нам народный календарь?

З ПОШТАРСКОЙ ТОРБЫ

Історія уж давно пересвідчила Русинів, же **НАРОДНЫЙ КАЛЕНДАРЬ** в нашій жывоці мав визнамне місце. Не нагодов наші будителі вынакладали значны силы і грошы на ёго выдаваня. Народный календарь был жрідлом віры, радцём рольникам, информатором о найновшых трендах літературы, помагав учителям выовлєвати дітей і дорослых, был шырителєм і пропагатором наших звыків, обычаїв, часто забавляв людей веселым, поучным словом... Был книжков потребнов і кождо-деннов. Тот добрый приятель, учитель і помічник сучасного возроджіння і формованя ідентичности Русинів нам днесь хыбує, шкода, же по пятёх річниках у 2006 році перестав выходити? Кто є тому на причіні?

Зато підпорую снагы обновити выдаваня Русиньского народного календаря з фінанчнов помочов Міністерства культуры СР.

Русиньский народный календарь на 2005 рік

Миколай КСЕНЯК, Ружомберок

ПООБІДЯ ПОВНЕ СПІВУ

28. октября 2007 року в Снині відбулася інтернаціональна акція. Свою прем'єру якостного проєкту мала Окресна організація Русинського культурно-освітнього общества Александра Духновича в Снині. Її председкня, пані Марія Гірова, знама русинська поетка, яка цілий свій активний живот присвятила пропаганду культурі, главно русинської, ведно з фольклорными колективами *Дуга* і *Яворина*, приготувала в культурнім домі пообідя повне співу, умельського слова, яке было зорганізоване к *Місяцю почливости к старшым*.

На акцію був позваний ай приматор міста Снины Инж. Штефан Мілєвчїк, який підпорив того діло, але, жаль, про робочі повинности на акцію прийти не міг. Місто Снину на акції репрезентувала віцеприматорка Снины Яна Росічова. Програму отворила пані М. Гірова, яка привітала гостей з Пряшова: Мгр. Гавриїла Бескида, председу Русинського культурно-освітнього общества Александра Духновича в Пряшові, писательку, лавреатку Премії А. Духновича за русинську літературу – Марію Мальцовську, Инж. Димитрія Кришка і Юдр. Петра Крайняка. Поки ся зачав програм, председа споминаного общества Г. Бескид приговорив ся к приотомным Снинчанам у салі. Він повів, же міджі приотомными є і велє Русинів, які ся переселили до Снины за роботом, або ту пришли нучено із затопленой Старинської долины, а же вшиткы походять з Духновичового краю, який ся народив в окресі Снина, в Тополи. Він высловив потішина з того, же люде не забувають на своє русинське коріння, утримують традиції, чого доказом ся став і представленый програм.

Быв досправды богатый. Зачінав ся пасмом *На славу Русинам* авторки М. Гіровой, де взяли

участь вшиткы. Година была набита співанками, які так прекрасно заспівали Ян Яролін і його сынове – Ян і Растє, Петро Гудак, Юрко Костюк, Анна Ковачова. Прекрасна была співанка *Тады милый, тады* – дуо-спів у інтерпретації Яролінових ведно з М. Гіровых, дале дуо М. Гірова і М. Дубякова і їх пісня *Дай ня, мамко, дай ня*, але і премєра пісні *Рідна мати моя* і іншы. Вынимав ся сытый голос Юрка Костюка, якого „вынашла“ главно організаторка акції. А о співі Магды Дубяковой мож лем в тім найліпшій говорити. Широкий діапазон голосу, натуралне зафарблїня, приємный зъяв на сцені, природне выступованя – то была пані Магда, яка заспівала пісню *Ходила я по садочку* і іншы.

Співанкы были переплетены стишками нашей русинської поетки М. Гіровой – *Староба, Материне сердце* і повіданєм *Добра мати*. Тоты творы были присвячены нашым добрым мамкам і запасовали до програму. Наконєць вшиткы заспівали, як то в послїдній часї традично є на таких концертах, пісню *А чїя то хыжа*. А не могла хыбовати і пісня *Жывіте людє..*

Акція в Снині, яков успішно одштартовала свою роботу Окресна організація Русинського культурно-освітнього общества А. Духновича, ся выдарила і была приемным спектрінєм про Русинів і Словаків жыючих у Снині, але і про гостей. Як нам повів Юрко Костюк, він є рад, же ту належить, бо любить нашы традиції. А о того іде організаторам таких акцій: о утриманя і розвиваня русинських традицій. Недїлне пообідя уж в тзв. переддушчїковім часї свідчїло о тім, же і в малім форматі ся дасть робити хосенне діло.

М. МАЛЬЦОВСКА, фоткы: Инж. Ондрей КОВАЧ

• На першу акцію Окресной організації Русинського культурно-освітнього общества А. Духновича в Снині пришли і гості з Пряшова: (зліва) Д. Кришко, М. Мальцовська і Г. Бескид, котрым ся барз любив приправлений програм під веджінєм председкни той організації М. Гіровой (на фотці вправо за мікрофоном).

Юрка Харитуну оцінили в Польску

Юрій Харитун, родак із Остружніці, котрый тепер жыє в Кежмарку, не забывать на свій материнський язык, навспак гордиться ним і творить довгы рокы у русинськым языку. На 8. річнику конкурзу поетів *Вресовіско* у польскім селі Пивнічна здобыв друге місто в конкуренції 265 польскых, словенських і русинських поетів із поезіов *Мій край*. Была то уж єго четверта участь у тім конкурзі поезії і музики спід Карпат. Участником того конкурзу зо Словеньска міг быти поет, котрый ся народив або жыє на території од Попраду по Міджілабірці. В попередніх річниках Ю. Харитун здобыв Честне узнання, але до третєго міста обстав аж того року. Акція проходить на горі, де росте врес, але і в селі при жрїдлі мінеральной воды з назвов *Пивнічанка*.

• Оцінений русинський поет Юрій ХАРИТУН, родак із Остружніці, Снинського окресу, котра уж не екзистує, бо была выстягована, жебы ся могла побудувати старинська преграда.

13. септембра 2007 Юрко Харитун пішов на каждорічну міжнародну акцію у польскім місті Горлиці – *Лемківску творчу осінь*, де був уж чотырнацятий раз із пятнадцятых річників той акції. Наконєць єго мотто: „*Ани день без рядка*.“

– мф –

Ку ґратулантам ся припоюєме і мы і вірїме, же тых красных поетичных рядків у єго материнськым русинськым языку буде іщі стовкы, жебы порадовали їх чїтателїв в общім, але і на сторінках наших новинок, часопису Русин ці выданных у самостатных зборниках. Юрку, най Твоє поетичне перо николи не высохне!

МІЙ КРАЙ

Є такий край, де поеты слова зберают, як діти малины. Малирі толочат квітки на полотна.

Різбярї долотом глядять свої мадонны.

Є такий край выше Снины, де жыли колись Русины, де часом зайдю поплакати і я. Дай руку мені, заведу тя там, де села стояли і церковці святї,

на гору Газдорань, бо лем з нїй чути як плаче потічок Гаврань.

Студеный потік, а кїлько в нїм жалїв, нарікань.

Послухай – з Бескида гуслєвы сонаты летять,

солодки, як вино.

Згасне день, стратять ся тїні, до рана ту будеме самы із своєє винов.

(Із рихтованого зборника *Мої жалї*)

Лабірчанка хрестила свій „CD“

У пятницю, 31. августа 2007 Лабірчане мали велике свято. Чом? Женьска співацька ґрупа *Лабірчанка* хрестила свій першый КД під назвов *А в нашім Лабірчю...*

„Хрестины“ были в Евроготелі в Міджілабірцях, де ся зышли нелем любителі фольклору, але і спонзоры, котры підпорують русинський фольклор. Найвекшу фінанчну поміч *Лабірчанка* дістала од podnikателя Александра Чернеґы, котрому патрїть щїре подякованя.

На акції взяли участь і представителі Русинської оброды на Словеньску – Владимир Противняк, Мгр. Людміла Штецова, як і директорка Основной умельської школы в Міджілабірцях Александр Любимов, приматор міста Ладїслав Демко і другы гості.

Співацька ґрупа *Лабірчанка* vznikла перед 14 роками а єй ведучов є пані Павліна Грегова. За тот перїод мать ґрупа за собов 270 выступлїнь домашніх, але і заграничных, презентували ся і в словенській телевізії, і в словенськым розгласі.

Штефан СМОЛЕЙ, Міджілабірці.
9. 10. 2007

За редакцію Русин і Народны новинкы жычіме *Лабірчанці* до далшых років много успїхів при презентації русинського фольклору на домашніх і заграничных сценах.

Духовна аномалія?

В єднім підгорськым русинськым селі, оддано молячі ся, доживала 95-річна бабка. Барз ю тягало в тоту недїлю церьковный порїг перекрочіти, бо праві тоєды одпуст-кормеш был.

І так якось з ноги на ногу ся ку домовій капурці достала. Ту як з ясного неба збачїла по дорозі свого сусїда, святочно выштафїрованого, шатовати.

– Юрчу, та чом так лешиш домів, як кїбы тя дахто їмає? Ачеї, недаїбоже, не з церькви, бо іщі недавно лем другыраз дзвонили.

– Дайте мї холем вы покїй. Злїый єм, як ваш псиско. Представте сі, же наш пан превелебный з прїшівської грекокатолицької семінарії на дньє якогось богословця-Русина ці кандїдата на священника на поміч собі выпросили. Якбач, ся з ним хотїли перед своїма вірниками похвалити і дати му таку честь – Слово Боже проповідовати.

– Лемже, як зачав тот: „Milé sestry a milí bratři...“ – такой з хоруша втікам, бо хочу застигнути холем з Радія Патрія з спокійнов душов Службу Богу послухати.

– Якось мї не їде до головы, жебы ся таке дахто у нашій церькви на кормеш стало, тадь на послїдній моїй сповїди мї наш отець духовный сердечно повїли, же они, хоць суть словенської народности, кажуть як Божый слуга по русинськы, а тот Русначиско – по словенськы?! Може зато ся так роздумав проповідовати, бо го учать, же на Словеньску – по словенськы? Та то лем превелику ганьбу робить нелем собі, але і вшиткым Руснакам.

– Тето злата, превелику правду мате, бо холем вам іщі добрі мозог фунґує.

– Наконєць ті лем тїлько повім, же не знам, хто веце соґрішав – єден або другый піп, ці тот, што такого нам на кормеш послав.

– нб –

Русинськы співанкы вышли на далшім „CD“

Тїсно перед Днями звыків і традицій села Камюнка на зачатку августа 2007 року вышов новий компактний диск із русинськыма народными співанками, конкретно зо співанками фольклорного колективу *Барвінок* із Камюнки. Тот диск є першым диском того колективу і вышов з нагоды 55 років активного діяльства колективу, котрый за тоты рокы абсолвовав выше 350 выступлїнь по цілім Словеньску і у 8 штатах Европы, приправив про выступлїня 34 танці і 317 співанок (!) Співацько-танечный колектив *Барвінок* vznikнув при Основній школї в Камюнці в маю 1952 року а єго закладателєм і ведучім аж до року 1965 был тогдышній учитель і директор школы Штефан Бїтнер, дньє уж небогый.

На диску суть русинськы народны пісні, котры ся співають у Камюнці і які были наґраты за допроводу Народной капелы братів Колларовых, у музичній сполупраці Мароша Матоляка і драматурґії Мартіна Караша. Вірїме, же тот найновшый компактний диск із русинськыма співанками порадує вшиткых любителїв і обдивлятелїв русинської культуры.

– аз –

Zašpivat Barvinok

ЗАШПІВАТ БАРВІНОК

НАРОДНЫ НОВИНКИ

штатів – 600,- Ск, до заґраніча поштов ІІ. кл. 35 \$ або 26 €, поштов І. кл. 43 \$ або 34 €, заплатити мож і в редакції, банковым переводом або поштовом поукажков на ч. рахунку 1386912153/0200, Všeobecná úverová banka, robočka Prešov. Реґістрацне ч. MK SR 417/91, МІС 49 438. Опублікованы погляды дописователїв не мусять быти згодні з поглядами редакції.

Адреса новинок на интернеті: www.rusynacademy.sk, <http://narodny-novynky.presov.sk>, E-mail: rusyn@stonline.sk

Выдавать Русин і Народны новинкы за помочи Міністерства культуры СР. Шефредактор: Мгр. Александер ЗОЗУЛЯК, редакторкы: ПгДр. Кветослава КОПОРОВА, ПгДр. Марія МАЛЬЦОВСКА, языкова редакторка: ПгДр. Анна ПЛІШКОВА, ПгД. Адреса: *Ľudové noviny, Duchnovičovo nám. 1, 081 48 Prešov, SR*. Tel.: 051/772 56 29. Передплатне на рік 250,- Ск, до сусідніх

Rusín a Ľudové noviny
Duchnovičovo nám. 1
081 48 Prešov 1
PLZ
VsRp - 664/2003

Platené v hotovosti
080 02 PREŠOV 2